

Отже, мовленнєва етика та етика ділового спілкування – це вчення про прояв моральних якостей, моральності в діловому спілкуванні та відносинах співрозмовників. Діловий етикет впевнено можна назвати сукупністю правил для регламентування взаємовідносин між партнерами у процесі спілкування. Саме ділова етика є надзвичайно важливим елементом у ділових взаємовідносинах та базується на історичній мудрості, визначаючи уявлення про духовні цінності. Дотримання мовленнєвих правил – показник рівня культури і вихованості, що є чинником оптимальних, позитивних стосунків між партнерами.

*Науковий керівник: Онуфрійчук Г.І.,
викладач*

УДК 552.545 (043.2)

Коліба Т.В.

*Львівський національний університет
імені Івана Франка, Львів*

ЗАСТОСУВАННЯ ТРАВЕРТИНІВ У САКРАЛЬНИХ СПОРУДАХ УКРАЇНИ І СВІТУ

Травертини – це пористі карбонатні відклади джерел, озер, річок, що утворюються внаслідок осадження карбонату кальцію з води пересичених CaCO_3 підземних потоків у місці їхнього виходу на поверхню, а солі, наявні у воді, надають травертинам різного забарвлення, зазвичай білого чи сірого. Однак зустрічаються і бурі, зумовлені наявністю оксидів заліза.

Будівельні властивості породи: висока пористість, достатня морозостійкість, легкість в обробці та естетична привабливість природного каменю пояснює широке застосування його у будівництві.

Травертини утворюють стрімкі терасоподібні уступи, що часто ховаються серед лісів чи вкриваються мохами, а зверху окремими струментами зриваються невеличкі водоспади. Найбільші травертинові утворення відомі в нижній частині басейну р. Стрипи; у каньйоні Дністра, між гирлами Коропця та Серету, в басейні р. Нічлави, в долинах річок Ушиця, Студениця та Данилівка.

Культові споруди, насамперед, пов'язані із травертиновими скелями у Середньому Придністров'ї. Серед них слід назвати печерний християнський храм у селі Стінка Бучацького району вирубаний в одній із травертинових скель, у нижній частині крутого лівого схилу; скельний монастир і церква на південній околиці села Сокілець Бучацького району; печери відлюдників-монахів біля сіл Дорогичівка і УстечкоЗаліщицького району. У селі

Улашківці Чортківського району з травертиною скелею пов'язаний цілий комплекс культових споруд; до скелі примуровано храм, який згадується в літературі як монастир – від нього залишилися тільки стіни. При розкритті руїн кафедрального Успенського собору княжого Галича в селі Крилос, зведеного у середині XII ст. дослідниками було знайдено декілька блоків з травертину на яких збереглися залишки фрескового малювання, що використовувався, очевидно, при зведенні склепінь собору. Травертинові блоки можна спостерігати і у склепінні костелу того ж XII ст. в урочищі Червоному, поблизу с. Нирків Тернопільської обл.

Оскільки травертини є широко розповсюдженні у світі, кількість сакральних споруд, в яких дані породи використані у зведенні чи оздобленні, є значною. Деякі добре виконані рельєфи з травертинів (X–IX ст. до н.е.) Туреччини можна побачити в музеї Анкари. У грецькому місті Пестум травертин широко використовується в будівництві храмів. Серед них найстаріший, відомий як Базилика Гери, був побудований в середині VII-го ст. до н.е та храм Нептуна, що вважається одним з найкращих з усіх грецьких. Римляни першими використовували травертин у великих масштабах: храм Юнони і храм Януса, нижній ярус Пантеону та багато інших споруд. Травертини були використані в багатьох середньовічних церквах: у Південній Бельгії (церква XII ст. абатства Орваль), у Німеччині в XI ст., широко у Франції і в середньовічних церквах колишньої Югославії. Його використання тривало і в Італії, зокрема в будівництві Собору Орвієто XIII ст. і у колонадах та воротах базилики Святого Петра.

Перераховані вище об'єкти складають лише незначну частину з усіх існуючих на теренах України та у світі. У деяких регіонах використання цього кам'яного матеріалу припинилось, але у багатьох місцях він і досі є доступним для будівництва та оздоблення.

*Науковий керівник: Шеремета О.М.,
канд. істор. наук, доцент*

УДК 008:719:316.722 (043.2)

Вовк Ю.М.

Національний авіаційний університет, Київ

УРБЕКОЛОГІЯ: ВПЛИВ НА РУЙНУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

До найхарактерніших рис розвитку людської цивілізації належить урбанізація, що проявляється в зростанні населення міст й у відповідному зменшенні чисельності сільського населення. В Україні міське населення становить 68 %. Понад третина (33,7 %) усіх міських жителів України